ədalət.- 2021.- 23 fevral.- S.6.

ASİM YADİGAR ŞEİRLƏRİNDƏ QABARIQ GÖRÜNƏN VƏTƏN LİRİKASI

Bütün təyinlərdən əvvəl şair kimi xarakterizə etdiyimiz Asim Yadigar çoxşaxəli yaradıcılıq istiqamətində öz fəaliyyətini uğurla və məhsuldarlıqla davam etdirən qələm sahibidir. Şairliyindən ictimai fəaliyyətinə kimi, ailə başçısından Birlik rəhbərliyinə kimi və bu şəkildə bir çox paralellikləri göstərə biləcəyimiz Asim Yadigar hansı sahədə fəaliyyət göstərməsindən asılı olmayaraq vicdanla, milli təəssübkeşliklə, vətəndaş mövqeyi ilə daim seçilən söz adamıdır. Bütün bunların fonunda isə - yəni onun çoxşaxəli yaradıcılığında bir istiqamət daha qabarıq şəkildə özünü büruzə verir. Bu da Asim müəllimin şairliyidir.

Şair kimi yaradıcılığında

lirik poeziya poemalarındakı epik şeirlə, dramaturgiyasındakı mənzum dramla, mətbuatdakı bədii publisistikası ilə müqayisədə bir neçə addım öndədir. Qısacası, cəmiyyət üçün Asim Yadigar lirik poeziyası ilə daha çox tanıdığımız və tanınan şair obrazındadır.

Akademik İsa Həbibbəylinin Asim Yadigar haqqındakı portret yazısının adının "Vətəndaşlıq mövqeyi, plyus lirizm" adalandırılması da xarakterin bir sərlövhədə ümumiləşdirilməsi baxımından olduqca uğurlu səslənir. İsa müəllim çox haqlı olaraq yazır: "Azərbaycan şeirinin orta nəslinin tanınmış nümayəndələrindən biri olan Asim Yadigarın da şeirlərində mümkün olduqca vətəndaşlıq ruhu, ictimai və milli ideallar poetik bədii vasitələrlə obrazlı şəkildə ifadə olunmasına ciddi fikir verilir. Daha doğrusu, Asim Yadigar şeirlərinin ictimai məzmununu lirikanın dili ilə ifadə etməyi əsas məqsəd kimi qəbul edib, yoluna davam edir".

Şairin son şeirlər kitabı olan "O mənim ürəyim deyil..." toplusunda da məhz yuxarıda qeyd olunan məqamların real ifadəsini görmək mümkündür. 460 səhifəlik kitabdakı şeirlərin böyük əksəriyyəti şairin son illərdəki yaradıcılığının nəticəsidir.

"O mənim ürəyim deyil..." bir neçə bölməyə ayrılıb: "Vətən sevgisi", "Vur, komandir, vur", "Türkün gücü", "Bu yol Təbriz yoludur", "Mənim ürəyimlə oynama", "Poemalar" və "Mənzum dramlar".

Kitabdakı bölmələrin adına diqqət etdinizsə, bir çoxu sırf Vətənə sevgidən, yurda bağlılıqdan, doğma torpaqlara məhəbbətdən qaynaqlanaraq seçilmiş adlardır. Həmin başlıqlar altında təqdim olunan şeirlərin ümumi ovqatı, əhatə etdiyi lirik duyğular da məhz milliliklə, vətən sevdasıyla yoğrulmuş, şair qəlbindən yola çıxaraq oxucu könlündə məkan salmışdır.

Asim müəllim vətənpərvərlik lirikasında da, siyasi lirikasında da, ictimai lirikasında da, məhəbbət lirikasında da duyğularının səmiyyətini hiss etdirə bilən, hətta belə demək mümkündürsə, buna inandırma gərəyi olmadan oxucunun inandığı sadəlikdə öz fikirlərini dilə gətirən şairdir. Ən maraqlısı da odur ki, yazdığı şeirlər oxucu yaddaşında bir neçə təkrardan sonra asanlıqla qala bilir. Tanıyanlar da yaxşı bilir ki, Asim müəllimin özünün, mübaliğəsiz deyim ki, fenomenal yaddaşı var.

Son kitabını oxuduqca

bunun sirri az da olsa mənə bəyan oldu. Asim müəllim şeirini əvvəlcə yaddaşına yazır, sonra kağıza, yaxud bilgisayara. Ona görə yaddaşına yazır deyirəm ki, bu şeirlər yol gedə-gedə yazılsa belə yadda asanlıqla saxlayacaq bir bədii çəkiyə və axıcı üsluba malikdir. Bu mənada professor Hüseyn Həşimlinin bir fikrini xatırlatmaq istəyirəm: "Asim müəllim mövzunun, ovqatın mahiyyətinə uyğun janrlardan, poetik baxımdan, bədii təsvir və ifadə vasitələrindən yerli-yerində istifadə edir. Yəni şair daima çalışır ki, qələmindən çıxmış bədii nümunələrdə məzmunla formanın üzvi vəhdətinə, bir-birini tamamlamasına nail olsun.

Hətta onun bir çox əsərlərini oxuyandan sonra düşünürsən ki, həmin poetik mətnin əsasında dayanan duyğu və düşüncələr başqa bir formada üzə çıxa bilməzdi, məhz müraciət olunan bədii biçim ən düzgün vasitədir". Məsələn:

Azadlıq yollarında ölüm görüb, qan görüb,
Sapları özümüzdən çox nankor insan görüb.
Yüz yol sınağa düşüb, min yol imtahan görüb,
Yenə üzüağ çıxıb, hər sınaqdan üzüağ,
"Azərbaycan dünyaya Günəş kimi doğacaq"!

Yaxud, başqa bir şeirini nümunə çəkmək istəyirəm. Ulu öndər Heydər Əliyev haqqında çox şeirlər yazılıb. Bədii obrazı bir çox şairlərin şeirlərində özünü göstərib. Asim müəllimin ümummilli liderə həsr etdiyi şeir isə həm mövzunun fərqliliyi, həm yanaşmanın fərqliliyi, həmçinin qeyd etdiyimiz axıcılığı sayəsində rahatca yadda qalması ilə seçilir. "Bir nurlu heykəl yarat" adlanır şeir. Ulu öndərə yazılan şeirin heykəltaraşa müraciətlə başlaması qəribəlik hissi oyatsa da şeirin məzmunu sonda şairə qibtə etməyə kifayət edir:

Heykəltaraş qardaşım, qəlbinin atəşinə
O insanın qəlbinin alovundan alov qat.
O insanın adına, əməlinə yaraşan
Əzəmətli, möhtəşəm bir nurlu heykəl yarat.

Bilmirəm qranitdən, tuncdan, qızıldan olsun...
Nədən yaradırsansa ürəkdən, candan yarat.
Can ver daşa, qızıla, yorulmasın əllərin,
Sabahıma boylanan bir nurlu insan yarat.

Bu axıcılığı vətənpərvərlik lirikası ilə qələmə alınmış "Azərbaycanım mənim", "Vətən sevgisi", "Bir bayraq altında", "Azərbaycan bayrağı", "Azərbaycan tarix yazır", "Naxçıvan balladası", "Dünyanın bəzəyi", "Duzdağ" və onlarla bu ruhda yazılmış şeirlərdə müşahidə etmək o qədər də çətin deyil.

Asim Yadigarın "Vur, komandir, vur" bölməsində ümumiləşdirdiyi şeirləri isə son aylarımızın zəfər sevincindən doğan həyəcanlarımızın poetik ifadəsi ilə doludur.

"Hücum əmri ver mənə", "Döyüş əmri ver mənə", "Vur, komandir, vur", "Səngərim mənim", "Azərbaycan əsgəri", "Döyüş havaları çaldırmalıyıq", "Qələbə bayramı", "Cənnət Qarabağımız yenə cənnət olacaq" və digər şeirlərin hər biri bu gün efirlərdə klibləşən, radio dalğalarında milli pafosla səsləndirilən, mətbuatda milli ruhun təbliği məqsədiylə çap olunan şeirlər qədər mənəvi gücə malikdir.

Qana-qandır bax bu gün mənim andım, amanım,
Qanımı şərbət kimi içsin vətən torpağı.
Bir milyon oğlu-qızı şəhid olsa da belə
Dalğalansın Şuşada Azərbaycan bayrağı.
Qələbədir son andım - odur dinim, imanım,
Döyüş əmri ver mənə, Ali Baş Komandanım!

Asim Yadigarın savaşa səsləyən şeirləri

"döyüş havaları çaldırır", "milləti ayağa qaldırır", "Atilla, Mete gücünü üzə çıxarır", "Azadlıq uğrunda döyüşə qalxır". Bu şeirlərdə həm də "Bayramlara tac olan bir bayram - Qələbə, Zəfər bayramı" arzusu var, inamı, əminliyi var idi ki, bu arzu artıq gerçəkləşdi.

Şairin son kitabında "Türkün gücü", "Bu yol Təbriz yoludur" bölmələrinin adından da göründüyü kimi müəllifin bəhs etdiyimiz mövzularla yaxınlıq təşkil edən tarixi milli kökə bağlılıqdan, bizim üçün doğmalığını hər zaman qoruyan yurdlara sevgidən doğan şeirlər cəmləşibdir. Bu şeirlərin ümumi abu-havasını bircə bəndlə də ifadə etmək olar:

Dünya türkə qənim yox, dost olsa, qardaş olsa,
Ağrı-acılarına, dərdinə sirdaş olsa,
İnsanların qəlbinə sevgi, məhəbbət dolsa,
Türk bütün insanlığa açar xoş üzlə qucaq,
Dünyanı dərddən, qandan, ancaq türk qurtaracaq.

Kitabın "Mənim ürəyimlə oynama" bölməsi isə məhəbbət lirikasıyla qələmə alınmış sevgi şeirlərindən ibarətdir. Amma mən bu barədə çox da ətraflı danışmaq istəmirəm. O mənada yox ki, bu şeirlər digər şeirlərlə müqayisədə geridə qalır. Qətiyyən.

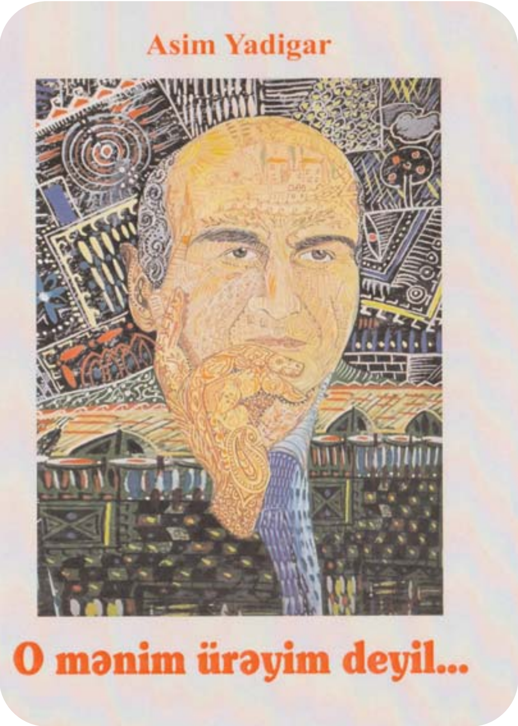

Sadəcə günümüzün aktual hadisələri fonunda sevgi şeirləri oxumağımızı hələlik sonraya saxlayaq.

Döyüşlərdən qəhrəman kimi qayıdan qazilərimizə qız seçərkən bu şeirlər də karımıza çatacaq.

Onu da qeyd edim ki, bu bölmədə Asim müəllimin təxmisləri, rübailəri, qəzəlləri də özünə yer tapıb.

Kitabda həmçinin bir neçə poema və 2 mənzum dram da oxuculara təqdim olunub ki, bu nümunələrin hər birində Asim müəllimin yenilik axtarışları başdan-sonacan uğurla özünü göstərir.

Mən Asim Yadigarı, tələbəlik illərimdən bir çox sahədə öz qayğısını məndən əsirgəməyən, atamla həmyaşıd olmasına baxmayaraq, zamanla yaş fərqini ədəbiyyatla yoğurub dostlaşdığım həmkarımı 460 səhifəlik "O mənim ürəyim deyil..." şeirlər kitabı münasibətilə təbrik edir, bundan sonra da yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

ELXAN YURDOĞLU,
Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent, şair-publisist

"Hamının başı keçəl qırxılmışdı. Çarpayı